

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Viktória Janeková

Implementácia dopravnej výchovy v primárnom vzdelávaní

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Prešov
2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Viktória Janeková

Kontakt na autora: ZŠ Československej armády 22, Prešov
viki.janek@gmail.com

Názov OPS/OSO: Implementácia dramatickej výchovy na hodinách cudzieho jazyka
v primárnom vzdelávaní

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2014
VII. kolo výzvy

Odborné stanovisko vypracoval: Bc. Miroslava Lauffová

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

Dopravná výchova, Chodec, Cyklista, Cestná premávka, Dopravné značky, Skupinová práca, Kooperatívne vyučovanie, CLIL metóda, Projekt, Prezentácia

Anotácia

Cieľom mojej práce je ukázať možnosť aplikácie dopravnej výchovy na jednotlivých predmetoch primárneho vzdelávania. Poukázať na to, že dopravná výchova a jej ciele v primárnom vzdelávaní sa dajú využiť nielen ako samostatný predmet, ale aj ako veľmi vhodná prierezová téma, na ktorej môžeme stavať ciele aj iných hodín, ako sú slovenský jazyk a literatúra, vlastiveda, výtvarná výchova, pracovné vyučovanie, hudobná výchova, ale aj cudzí jazyk.

OBSAH

ÚVOD	5
1 OPIS OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI	7
2 DOPRAVNÁ VÝCHOVA	9
2.1 Charakteristika predmetu Dopravná výchova	9
2.2 Metódy, formy a hodnotenie	12
3 DOPRAVNÁ VÝCHOVA V PRAXI	13
3.1 Dopravná výchova a Slovenský jazyk	13
3.2 Dopravná výchova a Hudobná výchova	15
3.3 Dopravná výchova a Výtvarná výchova	19
3.3 Dopravná výchova a Vlastiveda	21
3.4 Dopravná výchova a Anglický jazyk.....	23
3.5 Odporúčania pre prax	29
ZÁVER	30
Zoznam bibliografických odkazov.....	31

ÚVOD

Dopravná výchova v primárnom vzdelávaní má svoje nezastupiteľné miesto. Realizácia dopravnej výchovy, alebo jej prvkov na školách je rôzna. Žiaci sa s jej náplňou a cieľmi v primárnom vzdelávaní oboznamujú buď formou samostatného predmetu s názvom dopravná výchova, alebo formou implementácie jej prvkov na iných predmetoch. Práve implementácia dopravnej výchovy v iných predmetoch, ako je výtvarná výchova, pracovné vyučovanie, vlastiveda, slovenský jazyk a literatúra, hudobná výchova, anglický jazyk v primárnom vzdelávaní prináša žiakom nové poznatky a zároveň fixuje vedomosti a zručnosti, ktoré žiaci už nadobudli.

S dopravnou výchovou som sa stretla po prvý krát na vzdelávaní, kde som sa oboznámila s jej možnosťami využitia v primárnom vzdelávaní. Keďže naša škola bola zapojená do projektu Policajná zebra, kde sa žiaci oboznamovali nielen s pravidlami cestnej premávky, ale prvky dopravnej výchovy hľadali aj v iných predmetoch, pripravovala som pre žiakov aktivity a pracovné listy s problematikou dopravnej výchovy v iných predmetoch, ktoré sme spoločne realizovali na hodinách, a ktoré by som rada prezentovala v tejto práci. Všetky návrhy a aktivity sú mojím originálnym dielom a práce, ktoré vytvorili žiaci, máme zdokumentované, ako fotografický materiál, ktorý by mohol poslúžiť, ako inšpirácia pre tých, ktorí radi experimentujú, vkladajú do svojich predmetov niečo nové, alebo radi niečo nové tvoria.

Počas realizácie hodín v druhom, treťom a štvrtom ročníku sme experimentovali s aktivizujúcimi metódami, využili sme clustering - zhľukovanie, projektové vyučovanie, ako aj problémovú metódu pri skupinových prácach, s ktorou žiaci veľmi radi pracovali. Nie vždy nám všetko vyšlo podľa našich predstáv, avšak získali sme pohľad žiakov, riešenie problémov ich očami, ako aj ich nápady, ktoré mi často slúžili, ako skvelá inšpirácia do ďalšej práce.

Prínosom pri realizácii mojich hodín bola odozva žiakov na to, čo som pre nich pripravila. Mojm cieľom na hodinách nebolo iba utvrdzovanie niečoho, čo žiaci poznajú už z predmetu Dopravná výchova, ale aj získať nové poznatky, prehľbiť si poznatky z dopravnej tematiky a nájsť súvislosti s dopravnou výchovou v iných predmetoch.

Oblúbenou aktivitou žiakov bolo už spomínané zhľukovanie – clustering, ktorý som využila pri rozširovaní slovnej zásoby z témy doprava v anglickom jazyku, kde si sami hľadali názvy dopravných prostriedkov rôznych typov dopravy formou pojmových máp. Taktiež sa mi osvedčila problémová metóda, kde na hodinách slovenského jazyka sme v skupinách hľadali spisovné a nespisovné názvy v dopravnom značení a ich následné využitie pri tvorbe nových netypických dopravných značiek. Čitateľskú gramotnosť žiakov som si overovala v zábavných pracovných listoch, kde žiaci reprodukovali jednotlivé pravidlá z Vyhlášky pre chodcov a cyklistov do „detskej reči“ a prepisovali vlastné pravidlá a značenia. Výborné je aj využitie CLIL metódy v spojení s cudzím jazykom a predmetmi vlastiveda a výtvarná výchova, kde žiaci dokázali vytvoriť nádherné prezentácie a rozšíriť si slovnú zásobu.

Hlavným prínosom bolo hlavne to, že sa žiaci dokázali pohotovo zorientovať v nastolenej problematike a využiť, teda implementovať vedomosti z dopravnej výchovy nenásilnou formou v iných predmetoch a zároveň si ich fixovať na dlhšiu dobu. Vyučovanie a riešenie problémov sa pre nás tak stávalo zážitkom, o ktorý by sme sa aj

touto formou chceli podeliť. Možno aj prostredníctvom mojej práce sa podarí inšpirovať moje kolegyně, ktoré by radi pracovali viac s prierezovými témami, alebo by vo svojej praxi radi vyskúšali niečo nové.

1 OPIS OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI

Kontext a rámec

Práca prináša metodický materiál, ktorý je určený učiteľom primárneho vzdelávania. Prináša pomôcky a aktivity najmä tým vyučujúcim, ktorý radi pracujú s prierezovými témami a radi stavajú na ich základe ciele vyučovacích hodín. Ide predovšetkým o dopravnú výchovu, ktorú v tejto práci ponímam nielen ako samostatný predmet, ktorý má dotáciu jednej hodiny týždenne v každom ročníku, ale hlavne ako prierezovú tému, na ktorej staviam svoje ciele na iných vyučovacích hodinách v primárnom vzdelávaní. V tejto práci som sa zamerala na druhý, tretí a štvrtý ročník, kde som svoje hodiny realizovala a upravovala podľa požiadaviek a úrovne vedomostí žiakov z predmetu Dopravná výchova na iných predmetoch niekoľko rokov.

Špecifická cieľovej skupiny

- **Kategória:** Učiteľ
- **Podkategória:** Učiteľ primárneho vzdelávania s rozšírenou aprobáciou Anglický jazyk.
- **Žiak:** Žiak základnej školy.
- **Vzdelávacia oblasť:** Jazyk a komunikácia, Príroda a spoločnosť, Človek a svet práce, Umenie a kultúra.
- **Prierezová téma:** Dopravná výchova, Tvorba projektu a prezentačné schopnosti.
- **Škola, ročník:** Základná škola, 2., 3. a 4. Ročník.
- **Vyučovacie predmety:** Slovenský jazyk a literatúra, Vlastiveda, Výtvarná výchova, Pracovné vyučovanie, Hudobná výchova, Anglický jazyk.

Cieľ práce

Cieľom mojej práce je poskytnúť učiteľom primárneho vzdelávania, ktorý vyučujú na tomto stupni vzdelávania, metodický materiál, postrehy, aktivity s prvkami dopravnej výchovy, ako aj využitie tejto prierezovej témy v cudzom, anglickom, jazyku v primárnom vzdelávaní.

Východiská OPS

Implementácia OPS si vyžaduje využitie IKT techniky, ako sú interaktívna tabuľa, alebo počítač s dataprojektorom, internet. V súčasnej dobe je toto vybavenie samozrejmosťou takmer každej Základnej školy a žiadne iné špeciálne vybavenie potrebné realizácii tejto práce nie je potrebné, pomôcky, ako sú makety, pracovné listy, alebo ukážky si učiteľ dokáže zhotoviť sám, podľa svojich potrieb a predstáv pri realizácii jednotlivých cieľov na daných hodinách.

Vymedzenie kompetencií

Prostredníctvom realizácie jednotlivých hodín, aktivít a samotnej projektovej práce v cudzom jazyku, budeme u žiakov primárneho vzdelávania rozvíjať nasledovné kompetencie v súlade s ISCED 1 a s ISCD 1 pre Anglický jazyk:

- Všeobecné kompetencie - Zahŕňajú široké spektrum zručností, ktoré sa týkajú napríklad sebauvedomenia, procesu učenia sa a pod., a sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.
- Komunikačné jazykové kompetencie
- Kompetencia v oblasti matematického a prírodovedného myslenia – Táto kompetencia v mojom prípade zahŕňala schopnosti objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré smerovali k systematizácii poznatkov v spojení s prierezovou témou a nosným predmetom
- Jazykové kompetencie
- Sociolingválne kompetencie- uplatňovali a rozvíjali sme ju najmä pri skupinových projektoch, skupinovej práci, alebo práci vo dvojiciach
- Kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry
- Pragmatické kompetencie.

Ďalej rozvíjame aj Komunikačné jazykové činnosti a stratégie, ktoré v primárnom vzdelávaní zahŕňajú:

- Receptívne činnosti a stratégie
- Počúvanie s porozumením
- Čítanie s porozumením
- Tvorba jednoduchých textov, týkajúcich sa rôznych životných situácií

Dôležitou zložkou je aj rozvoj Produktívnych činnosti a stratégiej, a to:

- Ústny prejav.
- Písomný prejav.
- Grafický prejav.

Všetky tieto kompetencie, činnosti a stratégie sa počas všetkých aktivít vzájomne prelínajú a na seba logicky nadväzujú. Žiaci na hodinách cudzieho jazyka, kde som používala dopravnú výchovu ako prierezovú tému, pracujú aktívne s jazykom a osvojujú si všetky vedomosti, návyky, ktoré sledujeme na jednotlivých hodinách, aktivitách formou vytýčených cieľov.

2 DOPRAVNÁ VÝCHOVA

Žiaci prvého stupňa Základných škôl, tak ako zvyšok populácie, sú denne účastníkmi cestnej premávky. Stávajú sa jej súčasťou ako chodci, kolobežkári, korčuliari na kolieskových korčuliach, cyklisti, či ako cestujúci v hromadnej, alebo osobnej doprave. Vzhľadom na stúpajúcu tendenciu dopravných nehôd, ktorými sú účastníci aj deti mladšieho i staršieho školského veku. Jednou z foriem prevencie i znalosti dopravných predpisov a bezpečného správania sa v rôznych dopravných situáciách je aj výučba dopravnej výchovy na základných školách.

Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú prierezové tematiky, ktoré sa spravidla prelínajú cez obsahové vzdelávacie oblasti. Prierezové tematiky je možné uplatňovať viacerými formami – ako integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu oblasti vzdelávania a vhodných vyučovacích predmetov, ako samostatný učebný predmet v rámci voliteľných hodín. Na úrovni primárneho vzdelávania zavádza Štátny vzdelávací program ISCED1 aj prierezovú tému Dopravná výchova. Jej charakteristikou, cieľmi, obsahom, štandardami, metódami, ako aj hodnotení sa v krátkosti budem zaoberať v nasledujúcej podkapitole, pretože práve z tohto všetkého som vychádzala pri tvorbe mojich hodín a jednotlivých cieľov hodín s tematikou dopravnej výchovy.

2.1 Charakteristika predmetu Dopravnej výchovy:

V predmete Dopravná výchova získavajú žiaci základné elementárne poznatky, zručnosti, návyky a postoje v pravidlách cestnej premávky ako chodci, ale ako aj cyklisti, či kolobežkári. Chôdza po ceste, po chodníku, cez križovatku, priechod pre chodcov, po krajnici, prechádzanie cez cestu mimo priechodu, samostatne aj skupina, správne oblečený a označený, znalosti dopravného značenia, ako aj jazda na bicykli, kolobežke sa rozčleňuje a u žiakov zdokonaľuje v každom ročníku primárneho vzdelávania. Dôraz sa kladie na ciele dopravnej výchovy v jednotlivých ročníkoch primárneho vzdelávania, ktoré zahŕňajú všetky stránky všestranného rozvoja osobnosti žiaka, teda oblasť kognitívnu, afektívnu a psychomotorickú. Ciele výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke v primárnom vzdelávaní podľa ISCED 1 zahŕňajú:

- Osvojiť si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke ako chodec a cestujúci.
- Pochopiť význam dopravných značiek a signalizačných zariadení.
- Naučiť sa pozorovať okolie a vyhodnocovať dopravné situácie z hľadiska bezpečnosti.
- Pochopiť funkciu dopravných prostriedkov v živote človeka.
- Pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi.
- Sformovať si mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke.
- Uplatňovať zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, a to ako chodec, korčuliar, cyklista, cestujúci (spolujazdec) a pod.,
- Spôsobilosť pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- Schopnosť zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,

- Schopnosť zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
- Pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,
- Uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Z týchto cieľov vychádza aj obsahový a výkonový štandard dopravnej výchovy. Tieto v sebe zahŕňajú:

1. Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

Chôdza po ceste – po pravej strane chodníka, vyhýbanie sa vpravo, prechádzanie vľavo, stále sledovanie premávky, bezpečné oblečenie na ceste - potreba „byť videný“, prechádzanie cesty - dobrý výhľad na obe strany, neustále sledovať vozovku

Cestujúci a spolujazdec - správanie pri čakaní, nastupovaní, jazde, a vystupovaní, správanie sa pri jazde automobilom, používanie detských zádržných systémov, otváranie okien, zákaz vyhadzovania predmetov

Bezpečné miesta pre hry

Základné podmienky pre jazdu na bicykli v cestnej premávke - bezpečné oblečenie, potrebné schopnosti, znalosti a zručnosti, jazda v obytnej zóne

Dopravné nehody

2. Dopravné značky

Zákazové

- Zákaz vjazdu všetkých vozidiel
- Zákaz vstupu chodcov

Príkazové

- Chodník pre chodcov
- Chodník pre chodcov a cyklistov

Informatívne

- Priechod pre chodcov(zvislé i vodorovné)
- Obec
- Koniec obce
- Nemocnica
- Telefón
- Prvá pomoc
- Diaľnica
- Hlavná cesta
- Obytná zóna

Svetelné signalizačné zariadenia

3. Špeciálny praktický výcvik

Chôdza po pravej strane chodníka, stretávanie sa chodcov, obchádzanie pomaly idúcich chodcov alebo prekážky.

Prechádzanie vozovky.

Pozorovanie dopravných značiek.

Používanie zmyslových orgánov v cestnej premávke.

Správne nastupovanie a vystupovanie s osobného motorového vozidla, pozorovanie okolia z hľadiska bezpečnosti.

Pozorovanie situácií v cestnej premávke.

4. Taktika bezpečného správania a jednanie pri chôdzi a jazde v cestnej premávke

Vedieť si určiť cieľ svojej cesty a zvoliť čo najbezpečnejšiu cestu (najkratšia nie je vždy najbezpečnejšia).

Vedieť zvoliť bezpečné miesto pre prechádzanie cez vozovku.

Poznať význam pestrých farieb v cestnej premávke, nosiť pestré oblečenie, význam odrazoviek.

5. Podmienky premávky na cestách.

Druhy ciest: hlavná a vedľajšia, diaľnica

Časti cesty: vozovka, krajnica, chodník, obrubník, nástupný ostrovček

Charakteristika nebezpečných úsekov a miest na ceste z hľadiska chôdze a prechádzania.

Vplyv počasia na bezpečnosť chôdze.

6. Technické podmienky premávky vozidiel

Hlavné druhy vozidiel: motorové a nemotorové vozidlá, osobné a nákladné automobily, autobusy, električky, motocykle, bicykle, traktory a poľnohospodárske vozidlá, prívesy

Význam a funkcia zádržných systémov - povinnosť pripútať sa.

Na obsahový štandard nadväzuje aj výkonový štandard, ktorý zahŕňa:

1. Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

- pohybovať sa po pravej strane chodníka, vyhýbať sa vpravo, prechádzať vľavo
- neustále sledovať premávku
- pri prechádzaní cez cestu mať dobrý výhľad na obe strany a neustále sledovať obe strany
- poznať význam svetelných signálov
- bezpečne sa správať pri čakaní, nastupovaní a vystupovaní automobilom
- používať detské zádržné systémy, nevyhadzovať predmety a neotvárať okná v aute

Vo štvrtom ročníku, kde sa doprava venuje téme Cyklista výkonový štandard zahŕňa:

- pohybovať sa po pravej strane cesty na bicykli v obytnej zóne
- vymenovať dve základné časti oblečenia cyklistov: prilba, reflexná vesta

2. Dopravné značky

Poznať, pomenovať, riadiť sa a správne reagovať a dodržiavať dopravné značky:

- Zákazové
- Príkazové
- Informatívne
- Svetelné signalizačné zariadenia

3. Špeciálny praktický výcvik

- chodiť po pravej strane chodníka, obchádzať pomaly idúcich chodcov alebo prekážky z ľavej strany
- prechádzať vozovku cez priechod pre chodcov po pravej strane
- pri prechádzaní vozovky zastaviť na krajnici, pozrieť sa vľavo, vpravo a znova vľavo
- sledovať očami a ušami účastníkov cestnej premávky a zvuky v cestnej premávke
- správne vystúpiť a nastúpiť z motorového vozidla, z chodníka a krajnice
- rozlíšiť správne a nesprávne konanie, správanie chodcov a vodičov v cestnej premávke

4. Taktika bezpečného správania a jednanja pri chôdzi a jazde v cestnej premávke
 - určiť cieľ cesty do a zo školy
 - zvoliť si, čo najbezpečnejšiu cestu do a zo školy
 - poznať pestré farby (žltá, zelená, oranžová)
 - nosiť pestré oblečenie (reflexné vesty, doplnky)
 - opísať, porozprávať o možných nebezpečenstvách v pokojnej a nebezpečnej frekventovanej ulici

5. Podmienky premávky na cestách
 - rozlíšiť hlavnú a vedľajšiu cestu pomocou dopravných značiek
 - poznať funkciu chodníka a obrubníka, vysvetliť jej význam
 - využiť pravidlá používania chodníka v praxi
 - chodiť po pravej strane chodníka, obchádzať a predchádzať prekážku
 - poznať nástrahy nebezpečenstva na cestách a chodníkoch (blato, lístie, sneh, kaluže, súmrak, hmla)
 - prechádzať po pravej strane po priechode pre chodcov
 - zvoliť najbezpečnejšiu trasu do a zo školy

6. Technické podmienky premávky vozidiel
 - vymenovať druhy vozidiel: auto, autobus, električka, nákladné auto, bicykel, traktor
 - zapnúť bezpečnostný pás v dopravnom prostriedku

2.2 Metódy a formy a hodnotenie

Počas hodín nielen dopravnej výchovy v primárnom vzdelávaní je veľmi vhodné poznať a do praxe zaviesť vhodné a nové metódy a formy vo vyučovaní. Mne sa najviac osvedčili a pri svojich hodinách najčastejšie využívam aktivizujúce metódy, ktoré sú často výborným stimulom pre aktívnu prácu žiakov na hodinách. Medzi aktivizujúce metódy patria:

- skupinové vyučovanie
- kooperatívne vyučovanie (hráčsky tím, žiacky tím, vyučovací tím, vyšetrovací tím)
- tvorivá dramatika - improvizácia, rolové hry, dramatizácia, pantomíma
- brainstorming - ústny, písomný
- pojmové mapovanie - zhlukovanie
- voľné písanie
- cinquain
- situačná a inscenačná metóda
- akrotisch
- vychádzka, exkurzia, praktické ukážky na detskom dopravnom ihrisku

Aj dopravná výchova, ako predmet má svoje kritéria hodnotenia. Tento predmet je hodnotený na základe Metodického pokynu na hodnotenie a klasifikáciu č. 7/ z r. 2009 :

- slovné hodnotenie, klasifikácia

3 DOPRAVNÁ VÝCHOVA V PRAXI

V tejto kapitole ponúkam svoje námety na vyučovacie hodiny s implementáciou dopravnej výchovy. Všetky hodiny som odskúšala v dvoch triedach jedného ročníka a následne svoje postrehy aplikovala do priprav. Svoje postrehy uvádzam za každou prípravou.

3.1 Dopravná výchova a Slovenský jazyk

Dopravná výchova mi na hodinách Slovenského jazyka a literatúry poslúžila, či už ako motivácia, alebo aplikácia príkladov na ktoré som so žiakmi využívala v plnom rozsahu. Ponúkam aspoň zopár z hodín, ktoré sa mi v praxi osvedčili.

Ročník: Druhý

Téma: Veta, slovo, slabika

Obsahový štandard: Opakovanie písania veľkých písmen.

Výkonový štandard:

- Rozlišovať rôzne typy dopravných značiek – výstražné, upravujúce prednosť, zákazové, príkazové, informatívne
- Priradiť a správne napísať názov dopravnej značky
- Použiť názov dopravnej značky v jednoduchej vete so správnym písaním veľkého písmena na začiatku pomenovania

Typ vyučovacej hodiny: Kombinovaná hodina

Vyučovacie metódy: Rozhovor, práca textom, práca v skupine

Motivácia: Motivačný rozhovor na tému: Rozhádzané značky

Medzipredmetové vzťahy: Enviromentálna výchova, Estetická výchova, Mediálna výchova

Pomôcky: Motivačný text, dopravné značenie, interaktívna tabuľa, papiere, zošity

Hodinu som začala motivačným rozhovorom na tému „Rozhádzané značky“.

Motivačný rozhovor:

Deti, predstavte si, čo sa stalo! V jedno ráno, keď sa naša kamarátka Katka vybrala do školy, počula z križovatky za rohom strašný krik. Na ned'alekom trávniku sa hašterili dopravné značky, ktoré deti včera vyrobili v škole.

„Načo nás tu postavili, veď aj tak nás nepoznajú!“ povedala jedna trojuholníková značka.

„Ani len netušia, že patríme do určitých skupín!“

„Veru, nevedia ani len to, na čo upozorňujeme účastníkov cestnej premávky!“

„Ale, ale milé značky, čo to počujem? Veď deti v našej škole o Vás vedia všetko!“ zvolala udivená Katka.

„To si myslíš iba ty Katka! Ak by nás poznali, nenechali by nás tu takto všetky na kope!“

„Je pravda, že ste tu také voľajaké pomiešané, ale viete čo, ja Vás zoberiem k deťom, ktoré Vás poznajú a majú Vás radi.“

„A dokážu nás aj roztriediť a správne pomenovať?“

„Určite áno, ale dosť bolo reči! Pod'te milé značky, nech Vás spolu s deťmi roztriedime a rozveselíme! Pomôžete mi deti?“

- Oslovím deti, či Katke pomôžeme.
- Upriamim ich pozornosť na interaktívnu tabuľu, kde budú pomiešané rôzne dopravné značky. Úlohou detí je správne roztriediť všetky typy značiek.

- Na plagáte si zopakujte aj iné dopravné značky, pozornosť upriamim na správne písanie názvu dopravných značiek

Obrázok č.1 Značky

Prameň: Internet

Keďže mojím cieľom je zopakovať písanie veľkých písmen, so žiakmi sme si na tabuli vytvorili tri skupiny s názvom:

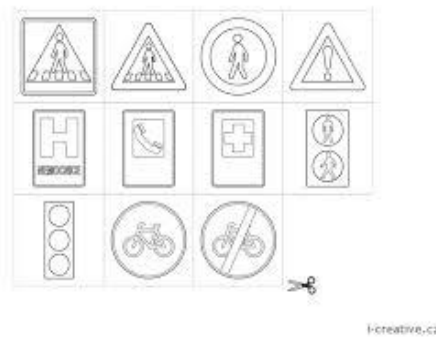
1. Výstražné značky
2. Zákazové značky
3. Informatívne značky

Pod každú skupinu vypisujeme názvy značiek s dôrazom na písanie veľkého písmená na začiatku názvu značky. Značky a ich názvy hľadajú žiaci z informatívnej tabule a postupne ich správne zaradzujú do jednotlivých skupín

V ďalšej časti hodiny žiakov rozdelím do skupín. Každá skupina dostane obálku, kde budú tri úlohy.

1. V prvej úlohe žiaci dostanú makety značiek. Úlohou žiakov je :
 - Vystrihnúť dopravné značky.
 - Správne ich vyfarbiť.
 - Nalepiť na papier.

- Správne napísať názov značky pod nalepenú dopravnú značku.

Obrázok č.2 Maketa

Prameň: Internet

2. Druhou úlohou žiakov je vybrať tri dopravné značky a ich názvy použiť v troch vetách.

Prácu skupín spoločne vyhodnotíme. Každá skupina si svoju prácu prezentuje pred triedou a zdôvodní pravopis písania dopravných značiek vo vetách, ktoré skupina vytvorila.

Postrehy z praxe

Túto hodinu som si vyskúšala v dvoch trieda a každá z nich reagovala na jednotlivé úlohy úplne inak. Pri hľadaní názvov značiek z interaktívnej tabule do jednotlivých skupín môžeme vymedziť počet názvov – nájsi tri názvy dopravných značiek každej skupiny. Taktiež prácu v skupinách môžeme urobiť dvoma spôsobmi. Každé skupine zadáme rovnaké úlohy, alebo každej skupine dáme inú maketu s dopravnými značkami. Pôjde o kooperatívnu formu vyučovania, kde spoločne v skupinách si zopakujeme všetko, čo sme sa o dopravných značkách naučili na hodinách Dopravnej výchovy a zároveň si budeme opakovať písanie veľkých písmen na začiatku pomenovania značiek.

3.2 Dopravná výchova a Hudobná výchova

Hudobná výchova je veľmi vd'áčný predmet na implementáciu prierezových tém, ale taktiež na CLIL vyučovanie. Ak je učiteľ zdatný vo využívaní hudobných nástrojov, hudobnej teórie, alebo jednoducho si vie skombinovať učivo hudobnej výchovy s iným predmetom, pre žiakov je to oveľa zaujímavejšie a hlavne trvácne nadobúdanie poznatkov. Musím povedať, že ja mám k predmetu Hudobná výchova veľmi blízko a využívam ho dosť často pri CLIL vyučovaní s Anglickým jazykom, alebo Talianskym jazykom. Využila som ho aj pri dopravnej výchove, dokonca aj s prepojením na slohovú výchovu a Výtvarnú výchovu v druhom ročníku primárneho vzdelávania. Pomohla mi v tom pesnička autorov Bela Félix a Eda Drienka Zebra, ktorú nájdeme v učebnici 2. ročníka. Aj keď túto pesničku moje kolegyne veľmi neobl'ubujú, lebo sa im zdá vzhľadom na melódiu a text ťažká, dajú sa s ňou robiť zaujímavé veci.

Ročník: Druhý

Téma: Detská autorská pieseň. Zebra.

Obsahový štandard:

Nácvik piesne Zebra, Jednoduché rytmické činnosti, notové písma

Výkonový štandard:

- Zaspievať pieseň napodobňovaním spevu učiteľa a dotvárať rytmické motívy hrou na telo a pomocou rytmických nástrojov.
- Rozlíšiť polovú notu.
- Načrtnúť dopravnú značku a vymyslieť krátky príbeh.

Typ vyučovacej hodiny: Kombinovaná hodina

Vyučovacie metódy: Rozhovor, práca textom, práca v skupine, problémová metóda, aktivizujúce metódy

Motivácia: Motivačný rozhovor na tému: Smutná Zebra.

Medzipredmetové vzťahy: Dopravná výchova, Estetická výchova,

Pomôcky: Motivačný text, plyšová hračka „Zebra“, klavír, hudobná nahrávka, dopravné značenie, interaktívna tabuľa, papiere.

Hodinu začnem motivačným rozhovorom.

Dnes ráno, keď som si v škole pripravovala učebnice na dnešné vyučovanie ma zaskočil jemný hlások z jednej knihy. Vzdychal, jojkal, achkal. Nedalo mi, a tak som začala pátrať, z ktorej učebnice idú tieto zvuky. Slovenský jazyk to nebol, ani Anglický jazyk, ba ani Čítanka nevydávala žiaden zvuk. Všetko to vychádzalo z učebnice Hudobnej výchovy. Rýchlo som začala listovať, komu je v nej tak smutno, lebo pesničky a krásne skladby rozveselia predsa každého. A veru nie každého. V našej učebnici je jedna smutná Zebra. Tento objav ma dosť prekvapil a tak som sa milej Zebry začala vypytovať.

„Prečo tu tak vzdycháš a ochkáš milá Zebra? Vari sa ti vo svete hudby nepáči?“

„Páči, nepáči, mne by sa aj páčilo, ale pozri čo so mnou urobili moji neprajníci. Vygumovali moje krásne pruhy a pod'ho s nimi na cestu! A vari som ja Zebra cestná? Veď ja mám rada voľnosť, prírodu a pesničky taktiež, ale keď som takáto bez rebier, kto ma bude poznať? Kto si bude dokonca o mne pospevovať?“

„Ale, ale milá Zebra, veď ty si si to celé zlé vysvetlila!“

„Myslíš?“

„Tie tvoje vygumované rebrá deti veľmi dobre poznajú a stretávajú sa s nimi každý deň. Dokonca aj dnes ráno som ich videla na našej ulici pred školou.“

„Ozaj?“

„Samozrejme milá Zebra!“

- Vtiahnem do rozhovoru aj žiakov.

„Viete povedať deti, kde som rebrá našej Zebry videla?“ /odpoveď – priechod pre chodcov/

„Takže milá Zebra, vôbec nemusíš byť smutná, lebo tvoje rebrá slúžia nielen na tvoju parádu, ale aj na prechádzanie cez cestu!“

„Tak prečo som tu v učebnici Hudobnej výchovy, keď mám byť vlastne na cestách a chodníkoch?“

„Vysvetlenie je veľmi jednoduché. Tak si sa zapáčila jednému textárovi a jednému hudobnému skladateľovi, že o tebe napísali krásnu pesničku. A aby si milá Zebra už nebola smutná, tak mi sa ju spoločne so žiakmi naučíme spievať. Súhlasíte žiaci?“

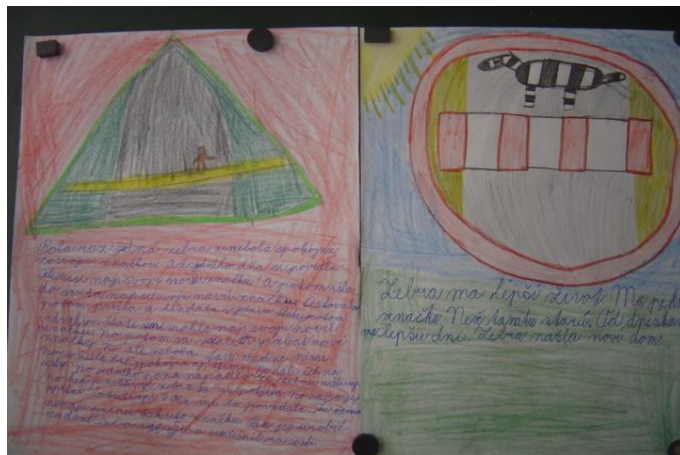
Po motivačnej časti nasleduje hlasová rozcvička samotný nácvik tejto piesne. Môže byť so sprievodom klavíra, alebo zvukovej nahrávky, podľa schopností učiteľa.

Po nácviku piesne pokračujem v ďalšej časti motivačného príbehu, do ktorého zapojím aj žiakov.

„Pozrite sa deti, nezdá sa Vám naša Zebra ešte stále smutná? Vari ťa nepotešil náš spev, milá Zebra? Čo ti ešte chýba k peknému úsmevu? Chceš mi to pošepkať?“

„Ahá! Chápem ťa milá Zebra. Ale s týmto problémom ti vieme s deťmi pomôcť. Viete čo našu Zebra trápí deti? Predstavte si, že sa jej nepáči dopravná značka, ktorá označuje priechod pre chodcov a rada by mala značku takú, kde by sa aj ona mohla ukázať. Myslíte, že by sme jej v tom mohli pomôcť?“

V ďalšej časti hodiny si teda zopakujeme ako vyzerá dopravná značka priechodu pre chodcov, zopakujeme si aj ostatné tvary značiek a žiaci tvoria dopravnú značku, ktorá by sa milej Zebre páčila sami.

Obrázok č. 3 Zebra 1

Prameň: Vlastný archív

Obrázok č. 4 Zebra 2

Prameň: Vlastný archív

Okrem toho, že sme spolu so žiakmi tvorili „nové značky“, vytvorili sme aj krátky príbeh o tom, ako si našla Zebra novú značku.

Príbehy žiaci vpisovali do kresby, ktorú vytvorili. Vzhľadom na ročník a vekovú primeranosť som určila maximálny počet viet 6.

V závere hodiny sme si práce vyhodnotili a zaspievali ešte raz pesničku Zebra.

Postrehy z praxe

Čas na realizáciu takejto hodiny je potrebné upraviť na dve vyučovacie jednotky. Počas jednej hodiny je spomínaných aktivít na žiakov priveľa. Ak by ste chceli vyplniť čas na hodine Hudobnej výchovy a nemáte práve vzťah k hudobnej teórii, skúste len s tvorbou dopravných značiek pre Zebru. Realizovala som to v jednej triede, kde sme mali len jednu vyučovaciu hodinu. Napriek polovičnému času vznikli veľmi pekné návrhy. Pre krátkosť času sme príbeh vynechali. Na ten žiaci najmä v druhom ročníku potrebujú dostatočný časový priestor.

Ďalšia hodina a prepojenie Hudobnej výchovy s Dopravnou výchovou vznikla celkom spontánne zo strany žiakov. Neskôr som ju trochu obmenila a vyskúšala v inej triede, musím podotknúť s úspechom. Možno dá návod a dobrú inšpiráciu tým učiteľom, ktorý potrebujú námety, alebo skúšajú radi niečo nové na hodinách Hudobnej výchovy.

My sme malí muzikanti

Ročník: Druhý

Téma: Percepčné činnosti. Detský pochod.

Obsahový štandard:

Pochodový rytmus, hudobné nástroje orchestra, sluchové rozpoznanie rytmu

Výkonový štandard:

- Rozlíšiť jednotlivé hudobné nástroje.
- Charakterizovať náladu počutej skladby a reagovať na ňu jednoduchým pohybom.

Typ vyučovacej hodiny: Kombinovaná hodina

Vyučovacie metódy: Rozhovor, videoprojekcia, samostatná práca, práca v skupine, aktivizujúce metódy

Motivácia: Motivačný rozhovor na tému: Ujo Doremifák.

Medzipredmetové vzťahy: Dopravná výchova, Estetická výchova,

Pomôcky: Motivačný text, videonahrávka „My sme malí muzikanti“, hudobná nahrávka jednotlivých hudobných nástrojov /bubon, trúbka, činely/, interaktívna tabuľa, farbičky, papiere.

Hodinu som začala motivačným rozhovorom.

„Dnes by som Vás deti chcela pozvať na návštevu k jednému môjmu obľúbenému kamarátovi. Spoločnosť mi robí už od môjho detstva. Vie ma dobre zabaviť a nielen to. Do tajov hudby, hudobnej teórie, či rozpoznávania hudobných nástrojov ma zaučal môj kamarát, ujo Doremifák. Pretože ujo Doremifák má deti rád a rád ich zoznamuje so svojimi priateľmi, z čarovnej skrine, pozývam Vás dnes na návštevu k nemu. No a dnes sme si spoločne pre Vás pripravili... Ale to Vám nebudem prezrádzať. Vstúpme spoločne do čarovnej obývačky uja Doremifáka.“

Po motivácii žiakom pustím na interaktívnej tabuli prvú časť relácie My sme malí muzikanti /internetový odkaz na reláciu uvádzam v internetových zdrojoch/. Táto časť je zameraná na bicie nástroje/ bubon, činely/ a trúbku za pomoci ktorých sa deti v relácii učia rytmiku pochodu a pochodových pesničiek.

Po skončení relácie sme si ju spoločne rozobrali, zopakovali sme si všetkých, ktorých nám ujo Doremifák predstavil / bubeník Palička, trúbkar Trupeta, činelista Brmbolec

a vyznamenávač Cisfisgis/. Zopakovali sme si spoločne pochodové pesničky, ktoré sme počuli.

V záverečnej časti hodiny sme spoločne s deťmi urobili značky, ktoré označovali a upozorňovali deti, kde sa môžu stretnúť s ujom Doremifákom a jeho priateľmi. Každý žiak si mohol vybrať dve postavy z relácie, ktorým zhotovil značky podľa vlastného uváženia. Ako predlohu si žiaci vybrali dopravné značky, do ktorých vkresľovali svoje návrhy. Tieto značky sme potom opisovali a žiaci pri jednotlivých prezentáciách zdôvodňovali, prečo si vybrali daný tvar značky a čo znázorňuje, na čo chce upozorniť.

Obrázok č.5 „Do-re-mi“

Zdroj: Vlastný archív

Postrehy z praxe

Značky uja Doremifáka vznikli naozaj spontánne na samotnej hodine Hudobnej výchovy. Je potrebné povedať, že v tej dobe sme ako škola boli zapojení do projektu Policajná Zebra a žiaci hľadali pravidlá cestnej premávky, dopravné značky, semaforey naozaj všade. Vytvorenie značiek uja Doremifáka a jeho priateľov bolo pre žiakov veľmi zábavné, dokázali vytvoriť rôzne typy značiek a aj ich vtipne okomentovať. Je zvláštne, ako si žiaci dokázali vytvoriť túto asociáciu, ktorá vznikla vlastne z postrehu jedného žiaka, ktorý si všimol, že značka uja Doremifáka pri dverách bol husľový kľúč, ale bol dosť nevýrazný pre vodičov. Takto začala vlastne tvorba značiek uja Doremifáka, ktorú som spoločne so žiakmi neskôr trochu rozvinula. Musím povedať, že práca žiakov bola spontánna a dodnes, ak si opakujeme zloženie orchestra, pri bicích nástrojoch a dychových nástrojoch spomínajú bubeníka Paličku, trúbkara Trumpetu, činelistu Brmbolca a uja Doremifáka.

3.3 Dopravná výchova a Výtvarná výchova

Implementácia Dopravnej výchovy na hodinách Výtvarnej výchovy je pre žiakov v primárnom vzdelávaní veľmi podnecujúce. Správnou motiváciou a vhodne zvolenou témou a metódami dokážu žiaci vytvoriť neuveriteľné veci. V nasledujúcej podkapitole by som sa chcela podeliť o hodinu výtvarnej výchovy, na ktorej žiaci druhého ročníka vytvorili naozaj originálne a vzhľadom na vek žiakov veľmi precízna a prepracovaná.

Ročník: Druhý

Téma: Kompozícia, Modelujeme tvary.

Obsahový štandard:

Priestorová projekcia, jednoduchý návrh ihriska

Výkonový štandard:

- Vytvoriť objekty rôznych tvarov.
- Navrhnuť vlastné dopravné ihrisko.

Typ vyučovacej hodiny: Kombinovaná hodina

Vyučovacie metódy: Rozhovor, názorné ukážky, práca vo dvojiciach, názorná metóda

Motivácia: Motivačný rozhovor na tému Detské dopravné ihrisko.

Medzipredmetové vzťahy: Dopravná výchova, Estetická výchova.

Pomôcky: Motivačný text, interaktívna tabuľa, podložky, plastelína, špajle, pastelky, fixy, farbičky, papiere.

Hodinu som začala motivačným rozhovorom o detskom dopravnom ihrisku, na ktorom sa žiaci zdokonaľovali v jazde na bicykli a kolobežkách. Pre žiakov to bolo hlavne niečo nové, nielen čo sa týka jazd, ktoré absolvovali všetci, ale hlavne ich zaujalo prenosné dopravné ihrisko. To nám na naše školské ihrisko postavili príslušníci polície. Bola na ňom nainštalovaná aj svetelná signalizácia, dopravné značky, čo žiakov veľmi oslovilo. A hlavne to bolo pre nich inšpiráciou, aby porozmýšľali nad tým, ako by si predstavovali dopravné ihrisko napríklad na ich dvore pred domom, alebo na našom školskom ihrisku. Na interaktívnej tabuli sme si prezreli pre inšpiráciu detské dopravné ihriská a taktiež som žiakom nechala obrázky dopravných značiek.

Žiaci pracovali vo dvojiciach a vytvorili vsukutku zaujímavé 3D modely detských dopravných ihrísk.

Obrázok č. 6 Dopravné ihriská

Prameň: Vlastný archív

Obrázok č. 7 Moje ihrisko

Prameň: Vlastný archív

V závere hodiny sme si návrhy dopravných ihrísk spoločne vyhodnotili všetky návrhy, ktoré žiaci vytvorili. Každá dvojica prezentovala svoj model, zdôvodňovala, prečo ihrisko navrhla tak, ako navrhla, čo ich inšpirovalo k tomuto návrhu a pod..

Postrehy z praxe

Veľmi dobrý námet aj pre iné návrhy, ako je Dopravné ihrisko. Žiaci radi vytvárajú niečo nové a pri tejto činnosti majú pocit, že sa hrajú. Veľmi dobrá činnosť najmä pre tých, ktorí majú problém s motorikou, alebo tých, ktorí nie sú až taký zdatný v kreslení. Skupinová práca, alebo práca vo dvojiciach je pri takýchto návrhoch je veľmi vhodná, navyše je dobré ak si žiaci sami určia s kým budú pracovať, vznikajú tak naozaj originálne diela. Ak máte strach, že sa dajú do kopy práve tí, ktorí najviac vystrájajú, nemusíte mať obavy. Čím viac budete praktizovať prácu vo dvojiciach, alebo v skupinách, tým rýchlejšie sa Vám dajú do párov a skupín tí, ktorí si pracovne navzájom vyhovujú.

3.4 Dopravná výchova a Vlastiveda

Hodiny Vlastivedy sú veľmi vhodné na implementáciu nielen Dopravnej výchovy, ale aj iných prierezových tém. Dopravnú výchovu som so žiakmi robila pri téme „Cesta do školy a domov“. Využila som netradičnú vyučovaciu metódu Clustering – zhukovanie, pomocou ktorej žiaci vytvárali pojmové mapy na tému Doprava.

Ročník: Druhý

Téma: Cesta do školy a domov.

Obsahový štandard:

Dopravné prostriedky okolo nás, opis cesty do školy, vymenovanie základných foriem dopravy

Výkonový štandard:

- Roztriediť dopravné prostriedky.

- Vytvoriť vlastný pojmovej mapy dopravných prostriedkov.

Typ vyučovacej hodiny: Kombinovaná hodina

Vyučovacie metódy: Rozhovor, názorné ukážky, práca vo dvojiciach, názorná metóda, clustering.

Motivácia: Motivačný rozhovor na tému doprava cestou do školy a dopravné prostriedky.

Medzipredmetové vzťahy: Dopravná výchova, Estetická výchova,

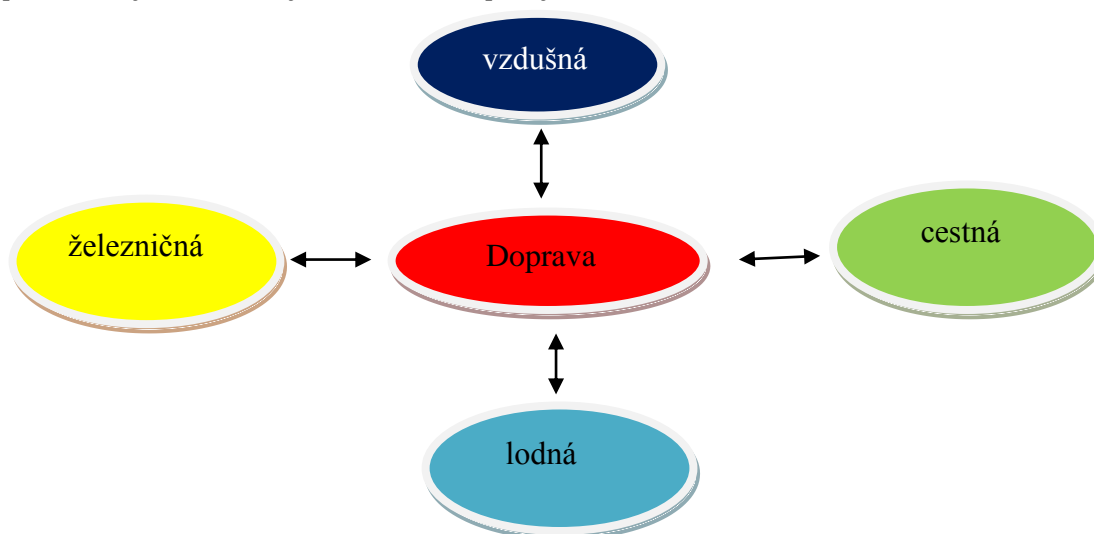
Pomôcky: Motivačný text, interaktívna tabuľa, papiere, detské encyklopédie, farbičky

Hodinu som začala motivačným rozhovorom na tému moja cesta do školy. Keďže všetci sa ráno stávajú účastníkmi cestnej premávky, bola som zvedavá, či žiaci dokážu pomenovať, akým spôsobom sa stávajú účastníkmi rannej premávky.

Po tomto rozhovore som žiakom na interaktívnej tabuli prázdne bubliny našej budúcej myšlienkovvej mapy. Do stredu myšlienkovvej mapy sme napísali základné slovo DOPRAVA. Spoločne sme si dopravu rozdelili, podľa toho, kde sa dopravné prostriedky pohybujú, na dopravu:

- Cestnú
- Vzdušnú
- Lodnú
- Vzdušnú

Naša spoločne vytvorená myšlienková mapa vyzerala takto:

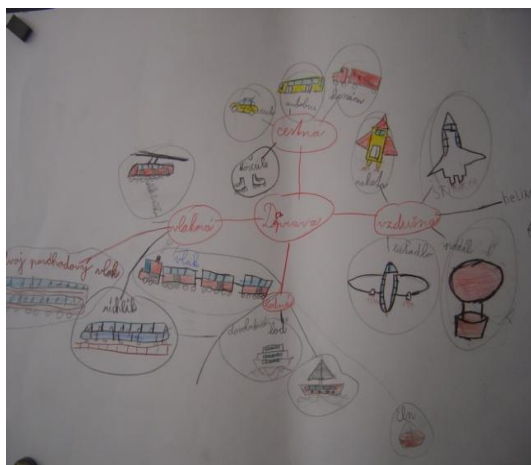
Graf 1 Myšlienková mapa

Prameň: Vlastný archív

Po spoločnom vyplnení myšlienkového grafu do žiaci dali do dvojíc, kde každá dvojica si urobila na pripravený papier takúto myšlienkovú mapu. Úlohou dvojíc bolo následne rozvinúť tento myšlienkový graf pomocou encyklopédie a ku každému typu dopravy nájsť aspoň tri dopravné prostriedky, charakteristické pre daný typ dopravy. Žiakom som nechala voľné pole, čo sa týka výberu dopravných prostriedkov, čo bolo veľmi užitočné.

V závere hodiny sme si spoločne prezreli jednotlivé myšlienkové mapy a dopravné prostriedky, ktoré k nim žiaci priradili. Takouto prezentačnou formou sme si vlastne

urobili záverečnú fixačnú časť, ktorou sme si zopakovali a zároveň aj utvrdili všetko, čo sme si o doprave počas hodiny povedali.

Obrázok č.8 Doprava okolo nás
Prameň: Vlastný archív

Obrázok č. 9 Dopravné prostriedky
Prameň: Vlastný archív

Postrehy z praxe

Clusteringová metóda a tvorenie pojmových máp je veľmi účinný prostriedok na dosiahnutie vopred vytýčených cieľov na hodinách. Je však potrebné naučiť žiakov pracovať takouto metódou pri jednoduchých témach a zadaniach už od prvého ročníka. Žiaci si tak zvyknú nielen na prácu vo dvojiciach, ale aj v skupinách bez problémov. Táto metóda dokonale využíva aj detskú fantáziu a predstavivosť. Sprvu žiaci priradzovali k jednotlivým typom dopravy bežné dopravné prostriedky, ktoré poznajú z každodenného života / auto, lietadlo, loď, vlak, nákladné auto.../. Pri práci s literatúrou a internetom sa začali objavovať aj netradičné dopravné prostriedky ako ponorka, vzducholod', lokotraktor a podobne. Žiaci si tak samostatne našli informácie o jednotlivých typoch dopravy sami, čo malo pre nich trvalejší efekt zapamätania si nielen názvov dopravných prostriedkov, ale aj ich delenie. Práca s touto metódou je na jednej strane trochu náročná, ale zároveň veľmi efektívna. Výborná je na znalosť a porozumenie daného cieľa, alebo problému, ktorý si na hodinách vytýčime. Okrem toho výborne sa pri takejto práci cítia tichší a menej komunikatívnejší žiaci, ktorí takouto formou práce sa vedú prejavovať v plnom rozsahu.

3.4 Dopravná výchova a Anglický jazyk

Anglický jazyk v primárnom vzdelávaní otvára široký priestor na implementáciu prierezových tém ktoré udáva ISCED 1. Pri správnom využití jednotlivých tém, či už ide o Dopravnú výchovu, Mediálnu výchovu, Osobnostný a sociálny rozvoj žiaka, Environmentálnu výchovu, Ochranu života a zdravia, Tvorbu projektov a prezentačné činnosti, alebo Regionálnu výchovu a tradičnú ľudovú kultúru sa u žiakov dá budovať slovná zásoba, komunikačné činnosti, ako aj navodenie situácií, s ktorými sa žiaci môžu stretnúť v každodennom živote. Tieto prierezové témy v cudzom jazyku sa často veľmi dobre dajú využiť pri motivácii v úvodnej časti hodiny. Taktiež formou prierezových tém sa dajú porovnávať kultúrne a spoločenské rozdiely medzi nami, Slováckmi a anglicky hovoriacou populáciou. Žiaci si vytvárajú svoj obraz o danej krajine a ak žiakov správne motivačne navnadíme, vzbudíme u nich záujem o učenie sa cudzieho jazyka, nielen

anglického. Výhodou učiteľa cudzieho jazyka na prvom stupni je, ak je učiteľ zároveň učiteľ primárneho vzdelávania. Dokáže sa žiakom viac priblížiť a je lepšie známy problematiky ISCED 1 a Anglického, alebo akéhokoľvek iného cudzieho jazyka, ktorý sa vyučuje v primárnom vzdelávaní.

Implementáciou Dopravnej výchovy na hodinách cudzieho jazyka mám osobné skúsenosti. Je výbornou inšpiráciou na budovanie slovnej zásoby, ako aj navodenia jednotlivých reálnych situácií /napr. kupovanie cestovného lístka, výučbu geometrických tvarov formou dopravných značiek atď./ . V tejto podkapitole by som chcela ponúknuť námety na implementáciu Dopravnej výchovy a Anglického jazyka.

Ročník: Štvrtý

Téma: Dopravné prostriedky – Traffic.

Obsahový štandard:

Doprava okolo nás, formou myšlienkového mapy pomenovať jednotlivé dopravné prostriedky s využitím frázy „This is...“, pomenovať a jednoducho opísať najbežnejšie dopravné prostriedky / car, bus, bicycle, boat, plane/ .

Výkonový štandard:

- Vytvoriť slovnú zásobu k téme doprava, formou myšlienkového mapy.
- Rozšíriť aktívnu, ale aj pasívnu slovnú zásobu.

Typ vyučovacej hodiny: Aplikačná hodina

Vyučovacie metódy: Rozhovor, názorné ukážky, práca vo dvojiciach, názorná metóda

Motivácia: Motivačný rozhovor na tému doprava.

Medzipredmetové vzťahy: Dopravná výchova, Estetická výchova, Multikultúrna výchova.

Pomôcky: Interaktívna tabuľa, slovníky, počítač, internet, pastelky, fixy, farbičky, papiere.

Túto hodinu sme začali opakovaním témy „Travelling“, kde sme sa rozprávali o cestovaní dvoch kamarátov počas prázdnin. Spomínali sme zaujímavé miesta a činnosti, ktoré počas ciest zažili Tim a Bob. Nespomínali sme však akým spôsobom sa na dané miesta dostali. Moja otázka na žiakov bola:

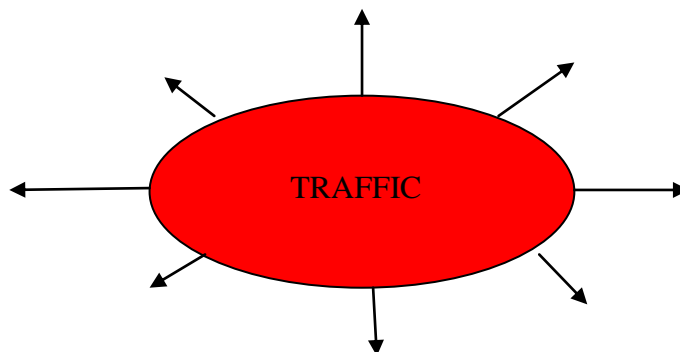
„Akým typom dopravy cestujete s rodičmi na dovolenku vy?“

V najčastejších odpovediach boli slovíčka, ktoré žiaci už poznali: „ By car.“ „By bus.“ „By train...“ Boli pochopiteľné vzhľadom k slovnej zásobe, ktorú žiaci mali. A tak som postavila otázku trochu inak. Chcela som zapojiť detskú fantáziu a zároveň vzbudenie záujmu o nové slová k téme doprava. Otázka znela:

„ Akým dopravným prostriedkom by ste radi počas prázdnin cestovali vy?“

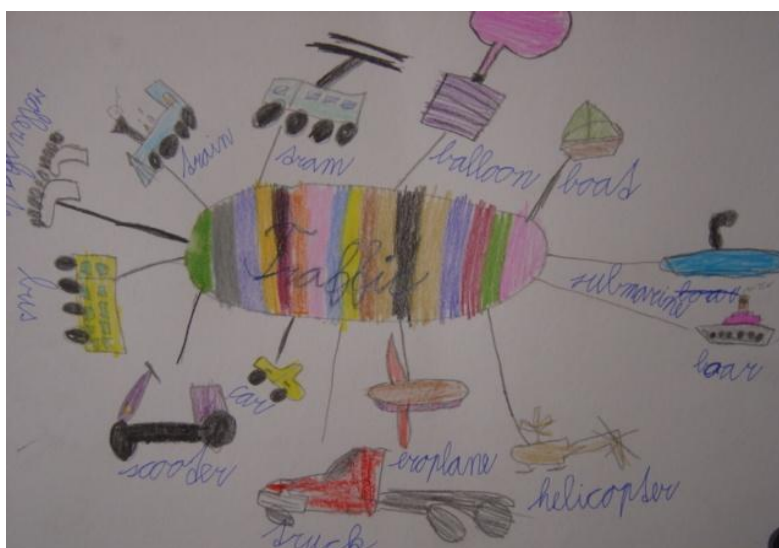
Už po položení otázky začala pracovať fantázia žiakov a začali klásť dobre známe otázky typu: „ Ako sa v angličtine povie...?“

Žiaci si následne vytvorili pracovné dvojice a ich zadaním bolo vytvoriť „MIND MAP“ , kde nakreslia dopravný prostriedok a napíšu jeho pomenovanie v anglickom jazyku. Každá dvojica mala k dispozícii slovník. V triede sme mali aj dva počítače s pripojením na internet, alebo aj interaktívnu tabuľu, kde si mohli hľadať tie pomenovania, ktoré v slovníku nenašli. Ako pomôcku k vytvoreniu svojej „Mind map“ som žiakom dala východiskovú šablónu myšlienkového mapy, ktorú sme mali na interaktívnej tabuli. Jej gro si žiaci urobili do stredu svojich pracovných hárkov a tie následne rozvíjali svojimi kresbami a názvom dopravného prostriedku v anglickom jazyku.

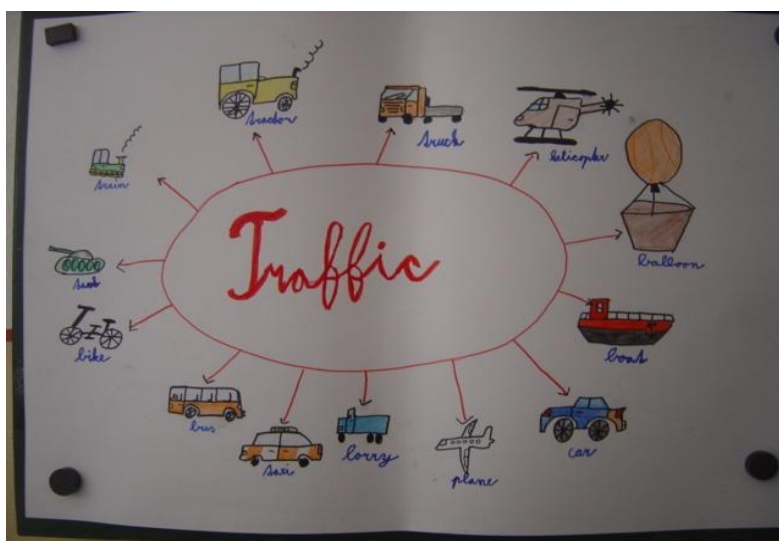
Graf 2 Traffic

Prameň: Vlastný archív

Obrázok č. 10 Cestovanie

Prameň: Vlastný archív

Obrázok č. 11 Cestovanie 2

Prameň: Vlastný archív

Dopravné myšlienkové mapy, ktoré žiaci vytvárali boli naozaj veľmi zaujímavé. Niektoré dvojice do svojich prác nakreslili vzducholod', ponorku, tank a iné dopravné prostriedky, ktoré bežne v slovnej komunikácii nepoužívame. V závere hodiny každá dvojica prezentovala svoju prácu. Na jej prezentáciu používali jednoduchú frázu:

„ We would like travel by...“

V závere hodiny sme si všetky „Mind map“ vyhodnotili, do úvahy sme brali aj prezentáciu samotnými žiakmi. Žiaci si touto clusteringovou metódou rozvinuli aktívnu aj pasívnu slovnú zásobu.

Téma Bicykel

Vo štvrtom ročníku sa Dopravná výchova venuje téme **Cyklista**. Ak používate na hodinách Anglického jazyka v učebnicu Family and Friends 2, tretia lekcia s názvom „I can ride my bike“ plne korešponduje s tematikou dopravnej výchovy. Jedným z cieľov Dopravnej výchovy vo štvrtom ročníku je oboznámiť žiakom s bicyklom a príslušenstvom bicykla a tak som tieto témy spojila do CLIL vyučovania s názvom **MY BIKE**.

Ročník: Štvrtý

Téma: Voľný čas, „My bike“

Obsahový štandard:

Využitie jednoduchých fráz „This is...“, „ My bike is...“, „It's...“ na jednoduchý opis, vedieť zaplikovať poznatky jednoduchého textu, orientácia v texte.

Výkonový štandard:

- Porozumieť opisu bicykla.
- Vyhľadať nové pomenovania k danej téme a popísať svoj bicykel.
- Rozšíriť aktívnu, ale aj pasívnu slovnú zásobu.

Typ vyučovacej hodiny: Aplikačná hodina

Vyučovacie metódy: Rozhovor, názorné ukážky, názorná metóda, aplikačná metóda

Motivácia: Motivačný rozhovor na tému „ Môj bicykel“.

Medzipredmetové vzťahy: Dopravná výchova, Estetická výchova, Multikultúrna výchova

Pomôcky: Interaktívna tabuľa, slovníky, počítač, pastelky, fixy, farbičky, papiere.

Túto hodinu som začala opakovaním toho, čo sme si o rôznych typoch bicyklov prečítali a rozobrali na minulej hodine. Pozornosť som zamerala na frázy, ktoré žiaci budú používať pri opise svojho bicykla:

„ This bike is red and....“

„ It has got / big, small/ wheels.“

„ It's good bike for....“

„ You can ride this bike on....“

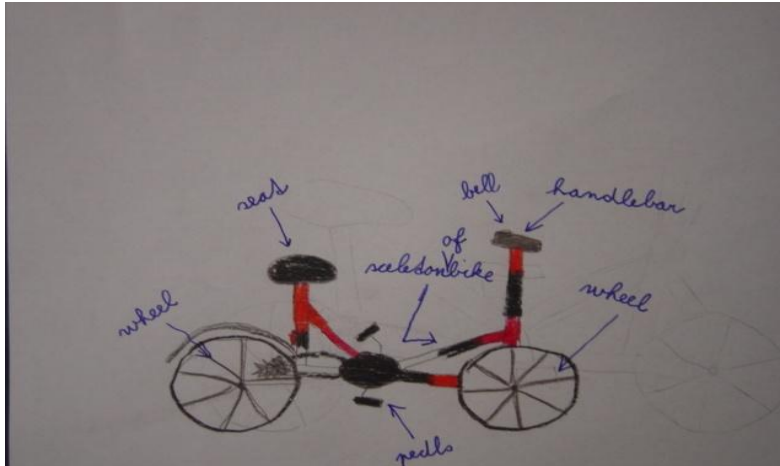
„ I can take my bike....“

„ It's got /one, two/ seats....“

Tieto frázy si precvičujeme na interaktívnej tabuli spoločne za pomoci obrázkov rôznych typov bicyklov, ktoré som si pre žiakov pripravila na interaktívnej tabuli. Jednotlivé frázy si spoločne napíšeme na tabuľu, aby s nimi mohli pracovať pri opise svojho bicykla. Po zopakovaní týchto fráz som mala pre žiakov na interaktívnej tabuli

pripravenú fotku svojho bicykla. Ako motiváciu pre žiakov som použila opis svojho bicykla. A keďže som bola zvedavá aj bicykle mojich žiakov poprosila som ich, aby mi svoje bicykle nakreslili a popísali. Takto som plynule prešla do hlavnej časti hodiny. Každý žiak mal k dispozícii výkres slovník a taktiež striedavý prístup k počítaču s internetom.

Prvou úlohou žiakov bolo, nakresliť svoj bicykel, popísať jeho hlavné časti. Keďže žiaci nepoznali všetky názvy jednotlivých častí bicykla v anglickom jazyku, mohli si ich vyhľadať v slovníku, alebo na internete.

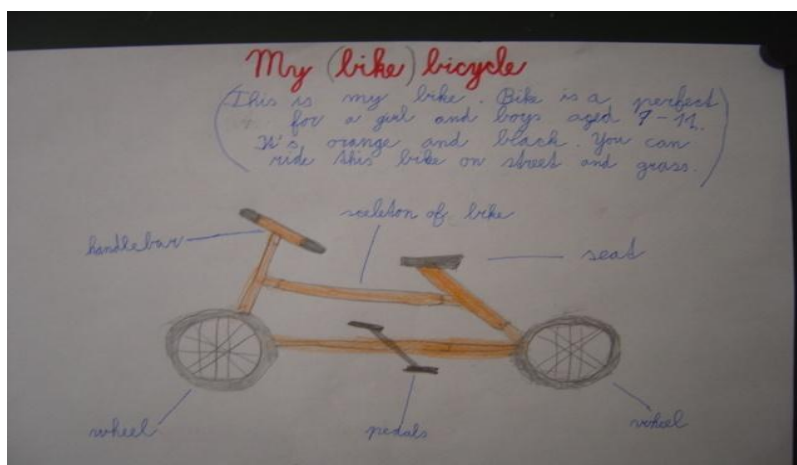

Obrázok č. 12 Môj bicykel

Zdroj: Vlastný archív

Žiaci si na obrázkoch dali naozaj veľmi záležať, pretože išlo o ich vec, ktorú chceli prezentovať pred svojimi spolužiakmi. Touto formou sme budovali slovnú zásobu anglického jazyka aktívne, ale aj pasívne. Šikovnejší žiaci pri popise svojho používali predložky: „Skeleton of bike“, čo ma milo prekvapilo. Dali si do súvislosti aj gramatické javy, ktoré nenútené využili.

Druhou úlohou žiakov bolo v krátkosti popísať svoj bicykel.

Obrázok č. 13 Opis bicykla

Prameň: Vlastný archív

V tejto úlohe mali žiaci možnosť využiť frázy, ktoré sme si zopakovali v úvode hodiny a mali sme ich napísané na tabuli.

V závere hodiny každý žiak odprezentoval svoju prácu, opísal svoj bicykel, jeho základné časti a taktiež prečítal, čo napísal o svojom bicykli. Všetky práce sme si uložili so našich portfóliových obalov, kde si postupne odkladáme všetky naše práce, ktoré so žiakmi robíme v rámci Anglického jazyka, alebo CLIL vyučovania.

Postrehy z praxe

Hodiny Anglického jazyka v primárnom vzdelávaní sú dosť náročné nielen na prípravu pre učiteľa, ale aj na samotnú realizáciu. Pri zavádzaní nových metód, alebo nového učiva, témy, nikdy nevieme vopred určiť, ktorý žiak ako zareaguje, alebo, či mu daná metóda ľudovo povedané sadne, alebo či dané učivo nebude náročné. Pri hodinách, ktoré som opísala som žiakov musela v mnohých smeroch správne korigovať, lebo ak popustili uzdu svojej fantázie slovnú zásobu, ako aj jednotlivé vety, ktoré tvorili si zbytočne komplikovali ťažkými slovnými zvratmi. Musím však podotknúť, že tvorba myšlienkových máp a rozširovanie slovnej zásoby takouto formou je veľmi účinný. Žiaci si dlhšie pamätajú nové slová a zapamätajú si aj slová, alebo frázy, ktoré našli len tak okrajovo k danej téme. Budujú si tak nielen aktívnu slovnú zásobu, ale aj pasívnu. Taktiež musím podotknúť, že samostatná práca, alebo práca v skupinách, či vo dvojiciach vedie žiakov k samostatnosti, ale aj väčšej aktivite na hodinách.

3.5 ODPORÚČANIE PRE PRAX

Implementácia dopravnej výchovy do iných predmetov je veľmi zaujímavá činnosť ako pre učiteľa, tak aj pre žiakov. Literatúra, či už učebnicová, z detských encyklopédií, alebo internetové materiály sú dostatočnou motiváciou aj studnicou materiálov, ktoré môžeme pri implementácii dopravnej výchovy do iných predmetov využiť. V mojej práci prezentujem hodiny, Slovenský jazyk a literatúra, Výtvarná výchova, Vlastiveda a Anglický jazyk, počas ktorých som implementovala dopravnú výchovu, jej čiastkové ciele, ktoré sme plnili so žiakmi počas. Bolo pre mňa výzvou a zároveň novou skúsenosťou priblížiť žiakom obsah dopravnej výchovy iným spôsobom a viesť poznatky z tohto predmetu aplikovať v iných predmetoch a tým utvrdzovať a dokázať použiť získané vedomosti. Zamerala som sa na druhý a štvrtý ročník, kde som implementovala do spomínaných predmetov vedomosti žiakov už z predošlých ročníkov. Žiaci, s ktorými sme systematicky pracovali počas hodín Dopravnej výchovy nemali žiaden problém aplikovať svoje poznatky do iných predmetov, využívať ich pri plnení úloh a pracovných zošitov, ktoré som pre nich pripravila. Podľa mojich zistení, žiaci nemali problém aplikovať poznatky a využívať nadobudnuté vedomosti v inom predmete. Pohotovo vedeli reagovať na situácie, ktoré úzko korešpondovali s dopravnou výchovou v predmetoch Výtvarná výchova, Slovenský jazyk, Vlastiveda a Anglický jazyk. Ich skúsenosti, či už praktické / práca v skupine, vo dvojiciach/, alebo teoretické im pomáhali pri vypracovávaní zadaných úloh v iných predmetoch. Žiaci reagovali na začiatku trochu neisto, trochu pomalšie boli aj ich reakcie na zadanie úloh, no keď sa v problematike viac zorientovali, ich práca bola veľmi dobrá a nakoniec si ju veľmi pochvalovali. Mojm zistením bolo, že ak dopravnú výchovu implementujeme do iných predmetov, pripravíme pre žiakov zaujímavú formu opakovania i nadobúdania nových poznatkov z dvoch predmetov naraz. Žiaci tak majú väčší zážitok z učenia, o ktorý nám v neposlednom rade ide predovšetkým a aj ich

vedomosti sú oveľa trvácnejšie. Aj odozva kolegýň učiteliek, ktoré si moje prípravy odskúšali, bola pozitívna, ako aj reakcie ich žiakov v triedach. Preto by sme vrelo odporúčali implementovať dopravnú výchovu aj na iných predmetoch, vytvárať nové medzipredmetové vzťahy, ktoré pomôžu žiakom ľahšie pochopiť, utvrdiť a aplikovať do praxe učivo, ktoré majú zvládnuť v edukačnom procese.

ZÁVER

Odporúčanie dokumentu ISCED 1, ako aj odborníkov na edukáciu v primárnom vzdelávaní je, aby učiteľ priblížil žiakom učivo tak, aby bolo pre nich zaujímavé, trvácne a aby ho dokázali aplikovať v reálnom živote. Ja som sa v mojej práci snažila priblížiť premet Dopravná výchova trochu inak. Mojou snahou bolo poukázať na to, že vedomosti, ktoré na tomto predmete žiaci nadobúdajú, môžeme implementovať do iných predmetov tak, aby sa pre žiakov opakovanie, ako aj nadobúdanie nových vedomostí z iného predmetu stalo pre žiakov zážitkom. Chcela som poukázať aj na to, že dopravná výchova a jej situácie nie je iba o pravidlách cestnej premávky, dopravných značkách a práci na dopravnom ihrisku, ale je to aj o poznatkoch z jazyka, umenia / pri tvorbe vlastných značiek, návrhov dopravných ihrísk, .../, či poznávania okolia krajiny a prírody.

Pripraviť zaujímavé prepojenie dvoch predmetov pre žiakov, tak, aby to bolo pre ne zaujímavé, ale aj poučné, zábavné a hlavne z reálneho života, nie je žiadnou hračkou. Pedagóg sa neraz natrápi pri výbere správnych metód, vhodných materiálov a zaujímavých pomôcok, či príprave pracovných listov. Avšak spokojnosť žiakov a sústredená práca, či otázky kedy si to znova zopakujeme je pre učiteľa skvelou odmenou za jeho prípravu. Nám sa to pri našej práci podarilo a pevne veríme, že takýto zážitok budú mať aj kolegovia, ktorí sa implementáciu dopravnej výchovy rozhodnú vyskúšať.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. FÉLIX, B. LANGSTEINOVÁ, E. 2004. Hudobná výchova pre druhý ročník Základných škôl. 2. Vydanie. Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá s.r.o..
ISBN: 80-10-00589-4
2. HRUŠKOVIČ, S. 2007. Becepáčik. 1. Vydanie. Rescue team Slovakia, o.z.. Schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 13.9.2007 pod číslom:
CD – 2007 – 17156/35644-1:911
3. KOŽUCHOVÁ, M. MATÚŠKOVÁ, R. STEBILA, J. 2009. Dopravná výchova pre 2. Ročník základných škôl. 1. Vydanie. Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá s.r.o..
ISBN: 978-80-10-01763-8
4. SIMONS, N. 2009. Family and Friends 2 Class book. 1. Vydanie. Oxford University Press.
ISBN: 97-80-19481218-4
5. STRAKOVÁ, Z. 2011. Teaching English At Primary Level: From Principles To Practice. 1. Vydanie. Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, Prešov. 2011
ISBN: 978-80-555-0494-0
6. STRAKOVÁ, Z. CIMERMANOVÁ, I. (eds.) 2011. Učiteľ cudzieho jazyka v kontexte primárneho vzdelávania. 1. Vydanie. Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, Prešov. 2011. ISBN: 978-80-555-0232-8

Internetové zdroje

1. Relácia My sme malí muzikanti, odkaz pre video materiál dostupný na:
http://www.youtube.com/results?search_query=my%20sme%20mali%20muzikanti&sm=1
2. Obrázky dopravných značení použité v práci dostupné na stránke:
https://www.google.com/search?hl=sk&site=img&tbm=isch&source=hp&biw=1366&bih=667&q=dopravn%C3%A9+zna%C4%8Dky&oq=dopravn%C3%A9&gs_l=img.1.0.0110.1600.3282.0.5312.8.8.0.0.0.0.250.1332.1j4j3.8.0....0...1ac.1.38.img..3.5.731.Vb_IqWj9ZU